অৰিয়েণ্টেল বীমা কোম্পানী লিমিটেড

বনাম

চোনী চেৰিয়ান

আগষ্ট ১৯, ১৯৯৯

[ন্যায়াধীশ এছ. চাগিৰ আহমেদ আৰু ন্যায়াধীশ আৰ.পি. চেঠী]

মটৰ পৰিবহন আইন, ১৯৮৮- পৰিচ্ছদ ২(১৩), ২(১৪), ২(৩১), ৬৬(১) তৃতীয় অনুবিধি, ৭৭, ৭৮ আৰু ৭৯(২)- আইনৰ অৰ্থৰ ভিতৰত সামগ্ৰী কঢ়িয়াই নিয়াৰ বাবেহে বীমা কৰা আৰু ইয়াক প্ৰদান কৰা অনুমতিৰ অধীনত কেৱল অবিপজ্জনক সামগ্ৰী কঢ়িয়াই নিয়াৰ বাবে যোগ্য ট্ৰাক- ইথাৰ দ্ৰাৱক (চোলভেণ্ট), অতি জ্বলনশীল আৰু বিপজ্জনক পদাৰ্থ কঢ়িয়াই নিয়াৰ সময়ত ট্ৰাকখনত জুই লাগিছিল- ক্ষতিৰ বাবে বীমাকৰ্তাৰ বিৰুদ্ধে দাখিল কৰা দাবী- ৰায় দিয়া হৈছিল যে, ৰক্ষণাবেক্ষণযোগ্য নহয়- কেন্দ্ৰীয় মটৰ পৰিবহন নিয়ম, ১৯৮৯, নিয়ম ৯১ (চি), ১২৯, ১৩৭, আৰু তালিকা I, II, আৰু III।

বীমা- বীমা কোম্পানীৰ দায়বদ্ধতা- বীমা আঁচনিৰ ব্যাখ্যা- ৰায় দিয়া হৈছিল যে, বীমাকাৰীৰ দায়বদ্ধতাৰ পৰিসৰ নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ কঠোৰভাৱে ব্যাখ্যা কৰা উচিত।

শব্দ আৰু বাক্যাংশ- 'ইথাইল ইথাৰ' আৰু 'ইথাৰ'- অৰ্থ- কেন্দ্ৰীয় মটৰ পৰিবহন নিয়ম, ১৯৮৯-ৰ প্ৰসংগত।

আপীলকাৰীৰ ওচৰত প্ৰতিপক্ষৰ ট্ৰাকখনৰ বীমা কৰা হৈছিল। ইথাৰ দ্ৰাৱকৰ বেৰেল কঢ়িয়াই নিয়াৰ সময়ত ইয়াত জুই লাগিছিল। প্ৰতিপক্ষই বীমা কোম্পানীৰ বিৰুদ্ধে জিলা উপভোক্তা বিবাদ নিষ্পত্তি মঞ্চৰ সন্মুখত সূতৰ সৈতে এক নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণৰ ধনৰ বাবে দাবী দাখিল কৰিছিল। অভিযোগ খাৰিজ কৰা হয়। অৱশ্যে, ৰাজ্যিক আয়োগৰ সন্মুখত দাখিল কৰা আবেদন প্ৰতিপক্ষৰ

সপক্ষে অনুমতি দিয়া হয়। ৰাষ্ট্ৰীয় আয়োগৰ সন্মুখত দাখিল কৰা পুনৰীক্ষণ আবেদনখনো প্ৰতিপক্ষৰ সপক্ষে অনুমতি দিয়া হয়। সেয়েহে এই আবেদন।

আপীলকাৰীয়ে যুক্তি দিছিল যে কেন্দ্ৰীয় মটৰ পৰিবহন ১৩৭ নং নিয়মৰ তৃতীয় তালিকাত বিপজ্জনক আৰু বিষাক্ত ৰাসায়নিক পদাৰ্থৰ তালিকা আছে আৰু তালিকাখনত বৰ্ণনা কৰা এটা সামগ্ৰীবোৰৰ ভিতৰত এটা আছিল 'ইথাইল ইথাৰ' যাক জ্বলনশীল হিচাপে শ্ৰেণীভুক্ত কৰা হৈছিল, আৰু প্ৰতিপক্ষক জাৰি কৰা 'অনুজ্ঞাপত্ৰ' অনুসৰি তেওঁ কেৱল অ-বিপজ্জনক সামগ্ৰীহে পৰিবহণ কৰিব পাৰে, আৰু বীমা আঁচনিখনে কেৱল সেই সামগ্ৰীসমূহ সামৰি লৈছিল যিবোৰ মটৰ পৰিবহন আইনৰ অধীনত প্ৰতিপক্ষই কঢ়িয়াই নিবলৈ অনুমোদিত আছিল।

প্ৰতিপক্ষই দাবী কৰিছিল যে প্ৰতিপক্ষই যি কঢ়িয়াই লৈ গৈছিল সেয়া আছিল 'ইথাৰ দ্ৰাৱক' আৰু 'ইথাইল ইথাৰ' নহয় যিটো কেন্দ্ৰীয় মটৰ পৰিবহণ নিয়মৰ নিয়ম ১৩৭-ৰ সৈতে সংযোজিত তালিকা ৩-ত নিৰ্ধাৰিত কৰা হোৱা নাছিল।

আপীলৰ অনুমতি দি আদালতে-

ৰায় দিয়া হৈছিল যে : ১. বীমাকৰ্তা আৰু বীমাকৃতৰ মাজত বীমা আঁচনিয়ে পক্ষবোৰৰ মাজত এক চুক্তি প্ৰতিনিধিত্ব কৰে। যিহেতু বীমাকৰ্তাই বীমা আঁচনিৰ দ্বাৰা আৱৰা বিপদাশংকাৰ বাবে বীমাকৃতৰ দ্বাৰা হোৱা লোকচান ৰক্ষা কৰাৰ দায়িত্ব লয়, বীমাকৰ্তাৰ দায়বদ্ধতাৰ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ চুক্তিৰ চৰ্তাৱলী কঠোৰভাৱে গণ্য কৰিব লাগিব। বীমাকৃত ব্যক্তিয়ে বীমা আঁচনিৰ অধীনত সামৰি লোৱা ধনৰ বাহিৰে আন একো দাবী কৰিব নোৱাৰে।

২. প্ৰতিপক্ষই তেওঁৰ ট্ৰাকখনত ইথাৰ দ্ৰাৱক কঢ়িয়াই লৈ গৈ আছিল, যিটো কেন্দ্ৰীয় মটৰ পৰিবহন নিয়ম, ১৯৮৯-ৰ ১৩৭ নং নিয়মৰ তৃতীয় তালিকাত বিপজ্জনক আৰু অতি জ্বলনশীল সামগ্ৰী হিচাপে বৰ্ণনা কৰা হৈছে। যিহেতু প্ৰতিপক্ষক প্ৰদান কৰা "অনুমতি"ৰ অধীনত তেওঁ কেৱল অ-বিপদজনক সামগ্ৰী পৰিবহন কৰিব পাৰিছিল, আৰু বীমা আঁচনিয়ে কেৱল সেই সামগ্ৰীবোৰহে সামৰি লৈছিল যিবোৰ প্ৰতিপক্ষই বহন কৰিব লগা মটৰ পৰিবহন আইনৰ অধীনত অনুমোদিত আছিল, ৰাজ্য আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় আয়োগে প্ৰদান কৰা ৰায়বোৰ অশুদ্ধ।

৩. ইথাৰ দ্ৰাৱক কেৱল ইথাৰৰ বাবে এক বৰ্ণনামূলক নামহে, যিটো কেৱল উদ্যোগতে নহয়, ৰাসায়নিক নিৰ্মাণ আৰু গৱেষণা পৰীক্ষাগাৰতো দ্ৰাৱক হিচাপে বহুলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ইথাৰ আৰু ইথাইল ইথাৰ একেটা পদাৰ্থ আৰু "ইথাৰ" শব্দটো "ইথাইল ইথাৰ"ৰ সমাৰ্থক হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

হাৱেলীৰ সংকোচিত ৰাসায়নিক অভিধান, **একাদশ সংস্কৰণ**, *মেকগ্ৰ'-হিল এনচাইক্ল'পেডিয়া অৱ কেমিষ্ট্ৰিত (ৰসায়ন বিজ্ঞান বিশ্বকোষ),* **দ্বিতীয় সংস্কৰণ, উল্লেখ কৰা হৈছে।**

দেৱানী আপীল অধিকাৰক্ষেত্ৰ: দেৱানী আপীল নং ৪৯১৩/১৯৯৭।

ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাহক বিবাদ নিষ্পত্তি আয়োগ, নতুন দিল্লীৰ ১০.২.৯৭ তাৰিখৰ সিদ্ধান্ত আৰু আদেশৰ দ্বাৰা আৰ. পি. নং ৫৮০/১৯৯৬ত।

আপীলকাৰীৰ হৈ টি. এল. ভি. আয়াৰ আৰু এম. জে. পাল।

প্ৰতিপক্ষৰ হৈ সুব্ৰমোনিয়ম প্ৰসাদ।

আদালতৰ ৰায়দান প্ৰদান কৰিছিল-

ন্যায়াধীশ এছ. চাগিৰ আহমেদ, আপীলকাৰীৰ ওচৰত প্ৰতিপক্ষৰ ট্ৰাকখনৰ বীমা কৰা হৈছিল। ১৯.৪.১৯৯৪ তাৰিখে, ট্ৰাকখনে বম্বেৰ পৰা এলাপুঝালৈ ১৫ বেৰেল ইথাৰ দ্ৰাৱক সামগ্ৰী কঢ়িয়াই নিয়াৰ সময়ত, হুবলিৰ ওচৰৰ বিছালকোপ্পাত জুই লাগিছিল, যাৰ ফলত প্ৰতিপক্ষই এলাপুঝাৰ জিলা উপভোক্তা বিবাদ নিষ্পত্তি মঞ্চৰ সন্মুখত ২,৭৫,০০০ টকাৰ দাবী আবেদন দাখিল কৰিছিল, লগতে ১৯.৪.১৯৯৪ চনৰ পৰা বছৰি ১৮ শতাংশ সূতৰ সৈতে, কিন্তু অভিযোগটো ৩০.৯.১৯৯৫ তাৰিখে খাৰিজ কৰা হৈছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত প্ৰতিপক্ষই কেৰালা ৰাজ্যিক উপভোক্তা বিবাদ নিষ্পত্তি আয়োগৰ সন্মুখত দাখিল কৰা আপীল ২৪.৪.১৯৯৬ তাৰিখে অনুমতি দিয়া হয়, য'ত আপীলকাৰীক ১৯.৪.১৯৯৪ চনৰ পৰা ১২ শতাংশ হাৰত সুতৰ সৈতে ১,৯৩,৫০০ টকা প্ৰতিপক্ষক দিবলৈ নিৰ্দেশ দিয়া হয়। ৰাষ্ট্ৰীয় উপভোক্তা বিবাদ নিষ্পত্তি আয়োগৰ সন্মুখত আপীলকাৰীয়ে দাখিল

কৰা পুনৰীক্ষণ আবেদন ১০.২.১৯৯৭ তাৰিখে খাৰিজ কৰা হয় আৰু এতিয়া বিষয়টো এই আদালতৰ সন্মুখত আপীল কৰা হৈছে।

জিলা উপভোক্তা বিবাদ নিষ্পত্তি মঞ্চৰ সন্মুখত আপীলকাৰীয়ে প্ৰতিপক্ষৰ দাবীক অন্যান্য বিষয়ৰ লগতে এই ভিত্তিত প্ৰতিহত কৰিছিল যে দাবীটো বীমা আঁচনিৰ চৰ্তাৱলীৰ অধীনত নাছিল কিয়নো প্ৰতিপক্ষই তেওঁৰ বাহনত ইথাইল ইথাৰ নামৰ এক বিপজ্জনক আৰু অতি জ্বলনশীল পদাৰ্থ কঢ়িয়াই নিছিল, যিটো মটৰ পৰিবহন আইন, ১৯৮৮-ৰ অধীনত তেওঁক প্ৰদান কৰা অনুমতি অনুসৰি প্ৰতিপক্ষই তেওঁৰ ট্ৰাকত বৈধভাৱে কঢ়িয়াই নিব নোৱাৰে। ঠিক এই ভিত্তিতে জিলা মঞ্চই এই দাবী নাকচ কৰিছিল, যিটো ওপৰত উল্লেখ কৰা অনুসৰি ৰাজ্যিক আয়োগে অনুমতি দিছিল। যিটো ৰাষ্ট্ৰীয় আয়োগৰ সন্মুখত যুক্তি দিয়া হৈছিল যে ইথাৰ দ্ৰাৱক আৰু ইথাইল ইথাৰ একেটা পদাৰ্থ, সেই ৰাষ্ট্ৰীয় আয়োগে এই ভিত্তিত পুনৰীক্ষণ খাৰিজ কৰিছিল যে কেন্দ্ৰীয় মটৰ পৰিবহণ নিয়মৰ অধীনত যিটো নিষিদ্ধ কৰা হৈছে সেয়া হৈছে ইথাইল ইথাৰ আৰু ইথাইল ইথাৰ যে ইথাৰ দ্ৰাৱকৰ সৈতে একেটা পদাৰ্থ বুলি সূচিত কৰিব পৰাকৈ কোনো তথ্য অভিলেখত নাছিল।

ৰাজহুৱা বাহক হিচাপে পঞ্জীয়নভুক্ত তেওঁৰ মহিন্দ্ৰা এলউইন নিছান ট্ৰাক নং কে এল-০৪ এ ৪৬৮৩-ৰ সন্দৰ্ভত প্ৰতিবাদীক জাৰি কৰা বীমা আঁচনিখন "ব্যৱহাৰৰ সীমাবদ্ধতা" শিৰোনামৰ অধীনত তলত দিয়া ধৰণে স্পষ্টভাৱে নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে:

"কেৱল মটৰ পৰিবহন আইন, ১৯৮৮-ৰ অৰ্থৰ ভিতৰত সামগ্ৰীৰ পৰিবহণৰ বাবে।”

মটৰ পৰিবহন আইন, ১৯৮৮ ৰ ধাৰা ২ (১৩)ত (চমুকৈ ক'বলৈ গ'লে 'আইন') "সামগ্ৰী"ক তলত দিয়া ধৰণে সংজ্ঞায়িত কৰা হৈছে :

"সামগ্ৰী'ৰ ভিতৰত পশুধন, আৰু যিকোনো বস্তু, (সাধাৰণতে বাহনখনৰ সৈতে ব্যৱহৃত সঁজুলিৰ বাহিৰে) জীৱিত ব্যক্তিৰ বাহিৰে বাহন এখনে কঢ়িয়াই নিয়া, কিন্তু মটৰ গাড়ীত বা মটৰ গাড়ীৰ সৈতে সংলগ্ন ট্ৰেইলাৰত কঢ়িয়াই অনা মালবস্তু বা ব্যক্তিগত সামগ্ৰী বা বাহনখনত যাত্ৰা কৰা যাত্ৰীসকলৰ ব্যক্তিগত মালবস্তু অন্তৰ্ভুক্ত নহয়।"

ধাৰা ২ (১৪)ত "সামগ্ৰী পৰিবহন"ৰ সংজ্ঞা তলত দিয়া ধৰণে দিয়া হৈছে :

"'সামগ্ৰী পৰিবহণ'ৰ অৰ্থ হ'ল কেৱল সামগ্ৰী পৰিবহণৰ বাবে নিৰ্মাণ বা অভিযোজিত যিকোনো মটৰ বাহন, বা সামগ্ৰী পৰিবহণৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰাৰ সময়ত এনেদৰে নিৰ্মাণ বা অভিযোজিত নোহোৱা যিকোনো মটৰ বাহন।"

ধাৰা ২ (৩১)ত "অনুজ্ঞাপত্ৰ"ৰ সংজ্ঞা তলত দিয়া ধৰণে দিয়া হৈছে :

"অনুজ্ঞাপত্ৰ'ৰ অৰ্থ হ'ল এই আইনৰ অধীনত কোনো ৰাজ্যিক বা আঞ্চলিক পৰিবহণ কৰ্তৃপক্ষ বা ইয়াৰ হৈ নিৰ্ধাৰিত কৰ্তৃপক্ষই প্ৰদান কৰা অনুমতি, যিয়ে মটৰ বাহন এখনক পৰিবহণ বাহন হিচাপে ব্যৱহাৰৰ বাবে অনুমোদন প্ৰদান কৰে।

এই সংজ্ঞাত উল্লেখ আছে যে আইনখনৰ অধীনত ৰাজ্যিক পৰিবহণ কৰ্তৃপক্ষ বা আঞ্চলিক পৰিবহণ কৰ্তৃপক্ষ বা সেই হৈ নিৰ্ধাৰিত আন যিকোনো কৰ্তৃপক্ষই অনুমতি প্ৰদান নকৰালৈকে মটৰ বাহনক পৰিবহণ বাহন হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিব নোৱাৰিব।

আইনখনৰ ৫ নং অধ্যায়ত পৰিবহণ বাহন নিয়ন্ত্ৰণৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে। এই গোচৰৰ বাবে প্ৰাসংগিক তৃতীয়টো অনুবিধিৰ সৈতে ধাৰা ৬৬ (১)ত তলত দিয়া ধৰণে নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে :

"৬৬. অনুমতিৰ প্ৰয়োজনীয়তা - (১) মটৰ বাহনৰ কোনো মালিকে কোনো ৰাজহুৱা স্থানত বাহনখন পৰিবহণ বাহন হিচাপে ব্যৱহাৰ বা ব্যৱহাৰৰ অনুমতি দিব নোৱাৰিব, প্ৰকৃততে এনে বাহনে কোনো যাত্ৰী বা সামগ্ৰী কঢ়িয়াই নিছে নে নাই, আঞ্চলিক বা ৰাজ্যিক পৰিবহণ কৰ্তৃপক্ষ বা যিকোনো নিৰ্ধাৰিত কৰ্তৃপক্ষই প্ৰদান কৰা বা প্ৰতিচহী কৰা অনুমতিৰ চৰ্ত অনুসৰি বাহনখন সেই স্থানত ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ কৰ্তৃত্ব প্ৰদান কৰা, য'ত বাহনখন ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে:

সেইটো প্ৰদান কৰা হৈছে................

আৰু অধিক প্ৰদান কৰা হৈছে যে............

লগতে প্ৰদান কৰা হয় যে, সামগ্ৰী কঢ়িয়াই নিয়াৰ অনুমতি পত্ৰই অনুমতি পত্ৰত উল্লেখ কৰা যিকোনো চৰ্তৰ অধীনত ইয়াৰ ধাৰকক তেওঁ চলোৱা কোনো বাণিজ্য বা ব্যৱসায়ৰ বাবে বা তাৰ সৈতে জড়িত সামগ্ৰীৰ পৰিবহণৰ বাবে বাহনখন ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ কৰ্তৃত্ব প্ৰদান কৰে।”

ধাৰা ৭৭-ত উল্লেখ আছে যে সামগ্ৰী পৰিবহণৰ বাবে মটৰ বাহন ব্যৱহাৰৰ 'অনুজ্ঞাপত্ৰ'ৰ বাবে কৰা আবেদনত অন্যান্য বিষয়ৰ লগতে কঢ়িয়াই নিয়াৰ প্ৰস্তাৱিত সামগ্ৰীৰ প্ৰকৃতিও থাকিব লাগিব।

ধাৰা ৭৮-ত উল্লেখ আছে যে আঞ্চলিক পৰিবহণ কৰ্তৃপক্ষই 'সামগ্ৰী বাহকৰ অনুজ্ঞাপত্ৰ'ৰ বাবে আবেদন বিবেচনা কৰাৰ সময়ত তলত উল্লেখ কৰা বিষয়সমূহ বিবেচনা কৰিব লাগিব, যথা :

(এ) কঢ়িয়াই নিবলগীয়া সামগ্ৰীৰ প্ৰকৃতি আৰু ইয়াৰ মানৱ জীৱনৰ বাবে বিপজ্জনক বা বিপজ্জনক প্ৰকৃতিৰ প্ৰতি বিশেষ উল্লেখ ;

(বি) মানৱ জীৱনৰ সুৰক্ষাৰ প্ৰতি বিশেষ উল্লেখ ৰাখি কঢ়িয়াই নিবলগীয়া ৰাসায়নিক পদাৰ্থ বা বিস্ফোৰকৰ প্ৰকৃতি।"

ধাৰা ৭৯-ত উল্লেখ আছে যে আঞ্চলিক পৰিবহণ কৰ্তৃপক্ষই 'সামগ্ৰী বাহকৰ অনুজ্ঞাপত্ৰ' প্ৰদান কৰিব পাৰে আৰু ইয়াৰ উপ-ধাৰা (২)ত উল্লেখ কৰা যিকোনো এটা বা ততোধিক চৰ্ত 'অনুজ্ঞাপত্ৰ'ৰ সৈতে সংলগ্ন কৰিব পাৰে। উপ-ধাৰা (২)ৰ প্ৰাসংগিক অংশটো তলত পুনৰ প্ৰস্তুত কৰা হৈছে :

"(২) আঞ্চলিক পৰিবহণ কৰ্তৃপক্ষই যদি সামগ্ৰী পৰিবহণ অনুজ্ঞাপত্ৰ প্ৰদান কৰাৰ সিদ্ধান্ত লয় তেন্তে অনুজ্ঞাপত্ৰ প্ৰদান কৰিব পাৰে আৰু এই আইনৰ অধীনত কৰা যিকোনো নিয়মৰ অধীনত, তলত দিয়া যিকোনো এটা বা ততোধিক চৰ্ত অনুজ্ঞাপত্ৰৰ সৈতে সংলগ্ন কৰিব পাৰে, যেনে:

(i) ....

(ii) ....

(iii) যে নিৰ্দিষ্ট প্ৰকৃতিৰ সামগ্ৰী কঢ়িয়াই নিব নোৱাৰিব।

(iv) ....

(v) ....

(vi) ....

(vii) ....

(viii) ....

(ix) ...."

প্ৰতিপক্ষই তেওঁক প্ৰদান কৰা 'অনুমতি'ৰ অধীনত স্বীকাৰ কৰিব পাৰে যে "নিষিদ্ধ সামগ্ৰীৰ বাহিৰে মাছকে ধৰি সকলো ধৰণৰ অবিপদজনক সামগ্ৰী" কঢ়িয়াই নিব পাৰে।

কেন্দ্ৰীয় মটৰ পৰিবহন নিয়ম, ১৯৮৯-ৰ পঞ্চম অধ্যায়ত মটৰ পৰিবহণৰ নিৰ্মাণ, সঁজুলি আৰু তত্বাৱধানৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে। নিয়ম ৯১ (চি)-ত "বিপজ্জনক বা বিপজ্জনক সামগ্ৰী"ৰ সংজ্ঞা তলত দিয়া ধৰণে দিয়া হৈছে :

"বিপদজনক বা বিপদজনক সামগ্ৰী"ৰ অৰ্থ হৈছে মানৱ জীৱনৰ বাবে বিপদজনক বা বিপদজনক প্ৰকৃতিৰ সামগ্ৰীবোৰ নিয়ম ১৩৭-ৰ তালিকা I, II আৰু III-ত নিৰ্ধাৰিত কৰা হৈছে।"

১২৯ নং নিয়মত মানৱ জীৱনলৈ বিপজ্জনক বা বিপজ্জনক প্ৰকৃতিৰ সামগ্ৰী পৰিবহণৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে।

১৩৭ নং নিয়মৰ I নং তালিকাত সেইসমূহ লেবেল সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে যিবোৰ বাহনখনে কঢ়িয়াই অনা বিপজ্জনক বা বিপজ্জনক সামগ্ৰীৰ ক্ষেত্ৰত বাহনখনত প্ৰদৰ্শন কৰিব লাগিব। II নং তালিকাত জ্বলনশীল ৰাসায়নিক পদাৰ্থৰ ক্ষেত্ৰত নিৰ্দেশাত্মক মাপকাঠীৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰা হৈছে। তলত দিয়া মাপকাঠীসমূহ হ'ল :

"(বি) জ্বলনশীল ৰাসায়নিক পদাৰ্থ :

(i) জ্বলনশীল গেছ: ৰাসায়নিক পদাৰ্থ যিবোৰ সাধাৰণ চাপত গেছযুক্ত অৱস্থাত আৰু বায়ুৰ সৈতে মিহলি হৈ জ্বলনশীল হৈ পৰে আৰু যাৰ উতলাংক স্বাভাৱিক চাপত ২০ ডিগ্ৰী চেলচিয়াছ বা তাতকৈ কম হয়;

(ii) অতি জ্বলনশীল তৰল পদাৰ্থ: যিবোৰ ৰাসায়নিক পদাৰ্থৰ ফ্লেছ পইণ্ট ২১ ডিগ্ৰী চেলছিয়াছতকৈ কম আৰু যাৰ উতলাংক স্বাভাৱিক চাপত ২০ ডিগ্ৰী চেলছিয়াছৰ ওপৰত;

(iii) জ্বলনশীল তৰল পদাৰ্থ:

ৰাসায়নিক পদাৰ্থ যিবোৰৰ ফ্লেছ পইণ্ট ৫৫ ডিগ্ৰী চেলছিয়াছতকৈ কম আৰু যিবোৰ চাপত তৰল হৈ থাকে, য'ত উচ্চ চাপ আৰু উচ্চ তাপমাত্ৰাৰ দৰে বিশেষ প্ৰক্ৰিয়াকৰণৰ পৰিস্থিতিয়ে গুৰুতৰ দুৰ্ঘটনাৰ আশংকাৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে।

III নং তালিকাত বিপজ্জনক আৰু বিষাক্ত ৰাসায়নিক পদাৰ্থৰ তালিকা দিয়া হৈছে। এই তালিকাত বৰ্ণনা কৰা বস্তুবোৰৰ ভিতৰত এটা হৈছে 'ইথাইল ইথাৰ' যাক একেখন তালিকাত জ্বলনশীল বুলি শ্ৰেণীভুক্ত কৰা হৈছে।

স্বীকাৰ্য্য যে প্ৰতিপক্ষই ইথাৰ দ্ৰাৱক কঢ়িয়াই আনিছিল যিটো বিপজ্জনক আৰু অতি জ্বলনশীল সামগ্ৰী বুলি বৰ্ণনা কৰা হৈছে। যিহেতু প্ৰতিপক্ষক প্ৰদান কৰা 'অনুজ্ঞাপত্ৰ'ৰ অধীনত তেওঁ কেৱল বিপদজনক নোহোৱা সামগ্ৰীহে পৰিবহণ কৰিব পাৰিছিল, আৰু বীমা আঁচনিখনে কেৱল সেইবোৰ সামগ্ৰীহে সামৰি লৈছিল যিবোৰ মটৰ পৰিবহন আইনৰ অধীনত প্ৰতিপক্ষই কঢ়িয়াই নিয়াৰ বাবে অনুমোদিত আছিল, সেয়েহে ৰাজ্যিক আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় আয়োগে ক্ৰমে ২৪.৪.১৯৯৬ আৰু ১০.২.১৯৯৭ তাৰিখে গৃহীত কৰা ৰায়দানবোৰ ভুল আছিল।

বীমা কোম্পানী আৰু বীমাকৃতৰ মাজত বীমা আঁচনিয়ে পক্ষসমূহৰ মাজত হোৱা চুক্তিক সূচায়। যিহেতু বীমা কোম্পানীয়ে বীমা আঁচনিৰ দ্বাৰা সামৰি লোৱা বিপদাশংকাৰ বাবে বীমাকৃত ব্যক্তিয়ে হোৱা লোকচানৰ ক্ষতিপূৰণ দিবলৈ প্ৰতিশ্ৰুতি দিয়ে, সেয়েহে চুক্তিৰ চৰ্তাৱলী কঠোৰভাৱে

ব্যাখ্যা কৰি বীমা কোম্পানীৰ দায়বদ্ধতাৰ পৰিসৰ নিৰ্ধাৰণ কৰিব লাগে। বীমাকৃত ব্যক্তিয়ে বীমা আঁচনিৰ অধীনত সামৰি লোৱা ধনৰ বাহিৰে আন একো দাবী কৰিব নোৱাৰে। তেনেকুৱা হোৱাৰ বাবে বীমাকৃত ব্যক্তিয়ে ইয়াত স্পষ্টভাৱে উল্লেখ কৰা বিধিগত সীমাবদ্ধতা বা আঁচনিৰ চৰ্তাৱলী অনুসৰি কঠোৰভাৱে কাম কৰিব লাগিব।

এই গোচৰটোত "ব্যৱহাৰৰ সীমাবদ্ধতা" নিৰ্দিষ্ট কৰাৰ সময়ত স্পষ্টকৈ উল্লেখ কৰা হৈছিল যে নীতিখনে **মটৰ পৰিবহন আইন, ১৯৮৮**-ৰ অৰ্থৰ ভিতৰত সংজ্ঞায়িত কৰা অনুসৰি কেৱল সামগ্ৰীৰ পৰিবহন সামৰি ল'বলগীয়া আছিল। আইনখনৰ অধীনত প্ৰতিপক্ষক প্ৰদান কৰা 'অনুজ্ঞাপত্ৰত' তেওঁ বাহনখনত কঢ়িয়াই নিব পৰা সামগ্ৰীৰ প্ৰকৃতি নিৰ্দিষ্ট কৰা হৈছে। 'অনুজ্ঞাপত্ৰ'তেই উল্লেখ আছিল যে প্ৰতিপক্ষই "নিষিদ্ধ সামগ্ৰীৰ বাহিৰে মাছকে ধৰি সকলো ধৰণৰ অবিপজ্জনক সামগ্ৰী" কঢ়িয়াই নিব পাৰিব। এয়া স্পষ্ট যে বিপজ্জনক সামগ্ৰী কঢ়িয়াই নিয়াৰ বাবে 'অনুজ্ঞাপত্ৰ' দিয়া হোৱা নাছিল। ইতিমধ্যে ওপৰত উল্লেখ কৰা হৈছে যে প্ৰতিপক্ষই তেওঁৰ বাহনত কঢ়িয়াই নিয়া ইথাৰটো **১৩৭** নং নিয়মৰ অধীনত III নং তালিকাত উল্লেখ কৰা বিপজ্জনক পদাৰ্থ। সেয়েহে, প্ৰতিপক্ষৰ বিপৰীতে তেওঁৰ বাহনত এক বিপজ্জনক, আৰু সেইটোও, জ্বলনশীল পদাৰ্থ কঢ়িয়াই নিয়াৰ ক্ষেত্ৰত এক নিৰ্দিষ্ট নিষেধাজ্ঞা আছিল যিটো তেওঁক প্ৰদান কৰা 'অনুজ্ঞাপত্ৰ'ৰ অধীনত, মটৰ পৰিবহন আইনৰ অধীনত কেৱল অবিপজ্জনক সামগ্ৰী কঢ়িয়াই নিয়াৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰিছিল।

প্ৰতিপক্ষৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰী টি. এল. বিশ্বনাথ আয়েৰে যুক্তি দিছে যে প্ৰতিপক্ষই যি কঢ়িয়াই আনিছিল সেয়া আছিল **ইথাৰ দ্ৰাৱক** যিটো **১৩৭** নং নিয়মৰ সৈতে সংলগ্ন তালিকা III-ত উল্লেখ কৰা হোৱা নাই আৰু তাত যিটো নিৰ্দিষ্ট কৰা হৈছে সেয়া হৈছে **ইথাইল ইথাৰ** যিটো সম্পূৰ্ণ পৃথক পদাৰ্থ আৰু সেয়েহে **ইথাৰ দ্ৰাৱক** কঢ়িয়াই নিয়াটো নিষিদ্ধ নাছিল আৰু ইয়াক বিপজ্জনক পদাৰ্থ বুলি গণ্য কৰিব নোৱাৰি কাৰণ ইয়াক তালিকা III-ত এনেদৰে নিৰ্দিষ্ট কৰা হোৱা নাছিল।

আমি এই যুক্তি মানি ল'বলৈ সাজু নহয়। ইথাৰ হৈছে এক ৰাসায়নিক পদাৰ্থ। হাৰেলীৰ সংকোচিত ৰাসায়নিক অভিধান, একাদশ সংস্কৰণত, 'ইথাৰ'ক তলত দিয়া ধৰণে বৰ্ণনা কৰা হৈছে:

“ইথাৰ- এক শ্ৰেণীৰ জৈৱিক যৌগ য'ত আণৱিক গাঁথনিত দুটা কাৰ্বন পৰমাণুৰ (জৈৱিক গোট) মাজত অক্সিজেন পৰমাণু এটা আন্তঃসংযোগ কৰা হয় যিয়ে সাধাৰণ সূত্ৰ আৰ. অ’. আৰ. প্ৰদান কৰে। সেইবোৰ পানী নিষ্কাশনৰ দ্বাৰা সুৰাৰ পৰা আহৰণ কৰা হ'ব পাৰে, কিন্তু মূল পদ্ধতিটো হৈছে অলেফিনৰ অনুঘটকীয় জুলীয়াকৰণ (হাইড্ৰেচন)। শৃংখলটোৰ কেৱল আটাইতকৈ নিম্ন সদস্য, মিথাইল ইথাৰহে গেছীয়; বেছিভাগেই তৰল আৰু সৰ্বোচ্চ সদস্যসকল কঠিন (চেলুল'জ ইথাৰ)। *"ইথাৰ" শব্দটো প্ৰায়ে "ইথাইল ইথাৰ"ৰ সমাৰ্থক ভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা হয় আৰু ইয়াৰ বাবে বৈধ লেবেল নাম।”*

মেকগ্ৰ'-হিলৰ এনচাইক্ল'পেডিয়া অৱ কেমিষ্ট্ৰি, দ্বিতীয় সংস্কৰণত বৰ্ণনা কৰা হৈছে যে ৰাসায়নিক উৎপাদন আৰু গৱেষণা পৰীক্ষাগাৰ দুয়োটাতে "ইথাৰ" দ্ৰাৱক হিচাপে বহুলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ইয়াত এইটোও উল্লেখ কৰা হৈছে যে আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ ইথাৰ হৈছে ইথাইল ইথাৰ। ইথাইল ইথাৰ বৰ্ণনা কৰোঁতে, এই এনচাইক্ল'পেডিয়াত ইয়াক এনেদৰে উল্লেখ কৰা হৈছে:

"ইথাৰৰ আটাইতকৈ পৰিচিত বস্তুটো হৈছে ইথাইল ইথাৰ, যাক কেতিয়াবা ডাইথাইল ইথাৰ বা কেৱল ইথাৰ বুলি কোৱা হয়, চি এইচ ৩ চি এইচ ২ অ’ চি এইচ ২ চি এইচ ৩। ইয়াক উদ্যোগত দ্ৰাৱক হিচাপে আৰু ঔষধত এনাষ্টেটিক হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়।"

ওপৰৰ কথাখিনিৰ পৰা এইটো স্পষ্ট যে ইথাৰ দ্ৰাৱক হৈছে কেৱল ইথাৰৰ বাবে এক বৰ্ণনামূলক নাম যাক কেৱল উদ্যোগতে নহয়, ৰাসায়নিক নিৰ্মাণ আৰু গৱেষণা পৰীক্ষাগাৰত দ্ৰাৱক হিচাপেও বহুলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ইথাৰ আৰু ইথাইল ইথাৰ একেটা পদাৰ্থ আৰু "ইথাৰ" শব্দটো "ইথাইল ইথাৰ"ৰ সমাৰ্থক হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

ওপৰৰ কথাখিনিৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি আবেদন গ্ৰহণ কৰা হয়। ৰাজ্যিক আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় আয়োগে প্ৰদান কৰা ২৪.৪.১৯৯৬ আৰু ১০.২.১৯৯৭ তাৰিখৰ ৰায় আৰু আদেশসমূহ ক্ৰমে বাতিল কৰা হয়, আনহাতে জিলা উপভোক্তা বিবাদ নিষ্পত্তি মঞ্চ, আলাপুঝাই প্ৰদান কৰা ৩০.৯.১৯৯৫ তাৰিখৰ ৰায় পুনৰুদ্ধাৰ কৰা হয় যাৰ দ্বাৰা অভিযোগ (প্ৰতিপক্ষৰ দাবী আৱেদন) সঠিকভাৱে খাৰিজ কৰা হৈছিল। খৰচৰ ক্ষেত্ৰত কোনো আদেশ নাথাকিব।

আৰ. কে. এছ.

আপীলৰ অনুমতি দিয়া হৈছে।

অনুবাদক: মৃদুল হাজৰিকা, কনিষ্ঠ অনুবাদক, অনুবাদ শাখা, গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়।

DISCLAIMER

"The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation".

“স্থানীয় ভাষালৈ অনূদিত এই ৰায় গোচৰত জড়িত পক্ষই বুজি পোৱাৰ উদ্দেশ্যে সীমিত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে। ইয়াৰ বাদে অন্য ক্ষেত্ৰত অনূদিত ৰূপ ব্যৱহৃত নহ’ব। সকলো ব্যৱহাৰিক আৰু বিভাগীয় কামৰ লগতে ৰায়ৰ কাৰ্য্যকৰীকৰণ আৰু ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰায়ৰ ইংৰাজী সংস্কৰণটোৱেই সঠিক বিবেচিত হব।”